

АЛТЫН АСТЫҚ

23 мамыр- май 2022 год

eginredaksiya.kz

№ 19 (407)

5 МАУСЫМ
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
РЕФЕРЕНДУМ

Жаңа Қазақстан – жаңартылған КОНСТИТУЦИЯ 2022:
ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ АЙҚЫН 10 КӨРІНІСІ

Референдумда дауыс беретін қазақстандықтар нені білуі керек?

НҰР-СҰЛТАН. ҚазАқпарат – 5 маусымдағы республикалық референдумға әрбір қазақстандық Конституцияға ұсынылып отырған негізгі өзгерістерден хабардар болып баруы керек. Бұл – заңгер Думан Базарбектің отандастарына берер кеңесі. ҚазАқпарат сарапшының республикалық референдумға шығарылатын заңнама өзгерістері туралы сараптамасын ұсынады. 5 маусымда елде жалпыхалықтық референдум өтеді. Бұл шараның жөні бөлек, жосығы ерек болғалы тұр. Конституцияның үштен бір бөлігі өзгеруі мүмкін. Ол үшін мұқым жұрт жұдырықтай жұмылуға тиіс. Осыған дейін Ата Заңның төрт рет өзгергенін білеміз. Бірақ бұған дейінгі өзгерістердің бәрі Парламент шешімі бойынша қабылданған еді. Енді халықтың еркіне беріліп отыр. Мұны билік пен бұқараның арасы тағы бір табан жақындай түсті деп топшылауға болатын шығар. Осы тұста, референдумға қатыспас бұрын нені ескеру керек? Жиі айтыла бермейтін қандай баптар бар? Әуелі осы жайтқа жіті назар аударған дұрыс сияқты. - «Жалпы ережелер» деп аталатын бірінші бөлімде меншікке арналған алтыншы баптағы бір ғана тармақ өзгереді. Бұрын жердің асты-үстіндегі барлық байлық мемлекет меншігінде еді. Енді ол халық меншігіне өтеді. Ал мемлекет халық атынан оны басқару құқығына ие болады. Өзгеше айтқанда, бұл өзгеріс тек шартты сипатқа ие. - «Адам және азамат» бөлімінде өлім жазасы терроризм мен аса ауыр қылмыстар үшін ерекше жаза екені туралы екіұшты формуланың орнына қарапайым және қысқа «өлім жазасына тыйым салынады» деген сөз келеді. Сондай-ақ, еріксіз еңбекке қандай жағдайларда жол берілетіні туралы норма да өзгереді. Егер бұрын: «Сот үкімі бойынша» деп айтылған болса, енді - «кінәлі деп тану туралы сот актісі негізінде» деп айтылатын болады. Яғни, еріксіз еңбек жазаның ықтимал опцияларының бірі болады. Құқық қорғайтын жаңа институттар құрылады Олар - Конституциялық сот (Конституциялық Кеңестің орнына) және Жоғары аудиторлық палата (Есеп палатасының орнына). Олардың функциялары бұрынғыша қалады, бірақ өкілеттіктері кеңейтіледі. Атап айтқанда, Конституциялық сот азаматтардың өтініштерін қарайды. Ресейдің тәжірибесі мұндай конституциялық бақылау органы негізінен азаматтардың өтініштерімен жұмыс істейтінін көрсетеді. Бұл ретте Конституциялық соттың судьяларын Президент (төрт), Сенат (үш) және Мәжіліс (үш) тағайындайды. Парламенттік бөлімге енгізілген өзгерістер ең көлемді, бірақ олардың барлығы заңдарды қабылдау регламентін реттейді. Мәжіліс заң қабылдау жүйесіндегі негізгі институт болады. Олардың сапасын бақылауды қамтамасыз ететін және бұл ретте заң шығару процесін оңтайландыратын, сондай-ақ, Мәжілістің заңнамалық және бақылау функцияларын күшейтетін жаңа рөсім енгізілуде. Ал Сенаттың өңі ұсынған реформалар пакетіне мәслихаттардың тәуелсіздігін қамтамасыз ету, олардың ел азаматтарына есептілігін күшейту жөніндегі шаралар кіреді. Бұл сенаторлардың сайлау процесіндегі бәсекелестігі туындаып, өздері өкілдік ететін өңірлер алдындағы жауапкершілігін күшейтеді. Мұндай тәсіл Сенатта Мәжілісте қандай да бір партиялық фракциямен немесе партиямен мүлде байланысы жоқ депутаттардың пайда болуына жол ашуы мүмкін. Президенттің сенаторларды тағайындау квотасы 15 адамнан 10 адамға дейін азаяды. Оның ішінде бес адамның кандидатурасын Қазақстан халқы Ассамблеясы (ҚХА) ұсынады. Кандидатты тағайындау немесе қызметтен шығару алдында Сенаттың келісімін талап ететін лауазымдар тізбесіне Конституциялық соттың төрағасы және Жоғары сот Кеңесінің төрағасы қосылды. Мәжіліс өңірлердің емес, Қазақстан қоғамының түрлі әлеуметтік топтарының атынан жұмыс істейді. Ол неғұрлым ықшам бола түсіп, депутаттар саны 107-ден 98 адамға дейін (ҚХА квотасы есебінен) азаяды. Осыша депутаттың 70%-ы партиялық тізімдер негізінде аралас сайлау жүйесі бойынша, 30%-ы бір мандатты аумақтық округтер бойынша өтеді. Бұл ретте сайлаушылар мажоритарлық жүйе бойынша сайланған депутат жұмысына қанағаттанбаса, мандатты кері қайтарып ала алады. Осындай маңызды өзгерістердің бар екенін ескерсек, Қазақстанның ендігі болашағы сіз бен біздің таңдауымызда!

inform.kz

Формирование новой истории - строительство Второй Республики

Депутат Парламента Республики Казахстан, член Комитета по аграрным вопросам, Аскарбек Съезбекович Усимабаев провел встречу с жителями с. Спиридоновка Егиндыкольского района. Целью визита депутата Парламента РК является встреча с населением по поводу разъяснения вносимых поправок в Конституцию РК и утверждения этих поправок народом страны на предстоящем референдуме 5 июня текущего года.

На встрече с жителями села Спиридоновка приняли участие также аким района Ерлан Мухамедин, депутат Акмолинского областного маслихата, член областного Политсовета, директор ТОО «Коржинколь-А» Абилкайыр Ошакабаев и исполнительный секретарь районного филиала партии «AMANAT» Ольга Топоркова. Депутат отметил, что всеобщее голосование граждан по проекту конституционных поправок продемонстрирует нашу твердую приверженность демократическим принципам. Конституционная реформа нацелена на комплексную трансформацию всей государственной модели. Поправки призваны закрепить окончательный переход от «суперпрезидентской» формы правления к президентской республике с влиятельным Парламентом и подотчетным Правительством. Конституционная реформа значительно усилит представительную ветвь власти, укрепит систему сдержек и противовесов, повысит субъектность маслихатов. Внедрение смешанной мажоритарно - пропорциональной модели избрания депутатов мажилиса и областных маслихатов позволит в более полной мере охватить весь спектр взглядов и мнений избирателей. Предстоящий референдум позволит каждому гражданину принять непосредственное участие в историческом событии, которое определит будущее Казахстана.

Депутат Мажилиса Парламента РК, член фракции партии «AMANAT» Усимабаев А.С., также провел встречу с населением в с. Полтавское Егиндыкольского района по разъяснению конституционной реформы Президента РК. Президент Касым-Жомарт Токаев подписал Указ о назначении на 5 июня республиканского референдума

по проекту изменений и дополнений в Конституцию страны. Предстоящая конституционная реформа – важный шаг в реализации Президентской программы политических реформ, изложенной в его мартовском Послании народу Казахстана. Референдум – это важнейший демократический институт, однако в Казахстане он в последний раз проходил в 1995 году, когда утверждалась действующая Конституция. Депутат

Мажилиса пояснил, что изменение Конституции через всенародное голосование станет яркой демонстрацией народного волеизъявления. Референдум позволит каждому гражданину принять непосредственное участие в решении судьбы страны и укрепит наш курс на всестороннюю демократизацию и построение Нового Казахстана», - подчеркнул глава государства. Все изменения и дополнения в Конституцию взаимосвязаны и подчинены единой цели – создать правовую базу для:

1. окончательного перехода от суперпрезидентской модели к президентской республике;
2. перераспределения ряда властных полномочий;
3. усиления роли и повышения статуса Парламента;
4. расширения участия населения в управлении страной;
5. усиления механизмов защиты прав граждан.

Глава государства напомнил, что Новый Казахстан – это путь к укреплению нашей общенациональной идентичности в динамично меняющемся мире. Без вовлеченности всех граждан в общее дело ни государственный аппарат, ни какие-либо политические решения и экономические рычаги не способны привести к цели обновления страны. Для построения Нового Казахстана нам требуется полностью реформировать систему индивидуальных и общественных ценностей. В ходе встречи жители также высказали свою точку зрения относительно предстоящих поправок, выразив поддержку предстоящему в стране политическому событию. Каждый гражданин должен почувствовать свою причастность в формировании новой истории – строительстве Второй Республики.

О.Топоркова,
исполнительный секретарь районного филиала
партии «AMANAT»